

Årsrapport 2023

Innhold

3	Satsingsområder i 2024
6	Hovedtall i 2023
7	2023 i tall
11	Afrika-desken
13	Asia-desken
15	Europa/Sentral-Asia/Latin-Amerika-desken
17	Midtøsten-desken
20	Landinfo i retten
22	Landinfos internasjonale samarbeid
24	EUAA MedCOI (European Asylum Agency Medical Country of Origin Information)
26	Samarbeidsprosjekt med rumenske utlendingsmyndigheter
27	Landinfos formidlingskanaler

Jörg Lange
Leder av Landinfo
Foto: Nora Lie

Satsingsområder i 2024

Krigen i Ukraina har store konsekvenser for det norske samfunnet, for offentlig forvaltning og for Landinfos brukere. Landinfo har mottatt mange forespørsler om opplæring og foredrag om Ukraina samt henvendelser om skriftlige besvarelser og rapporter. Vi forventer at etterspørselen etter landkunnskap om Ukraina og Russland fortsetter å øke i 2024, og det er ingen tvil om at konsekvensene av krigen vil prege utlendingsforvaltningens arbeid også de kommende årene.

For å sikre brukernes behov for landkunnskap, begynte vi i 2023 å omdisponere interne ressurser og opprettet en gruppe som styrker Landinfos kapasitet og kompetanse på **Ukraina- og Russland-porteføljene**. På denne måten håper vi å være rustet for den økende etterspørselen etter landkunnskap om disse landene.

Selv med det særlige fokuset på Ukraina og Russland, har ikke arbeidet med de andre porteføljene blitt mindre viktig. Det kommer fortsatt en rekke søkere fra andre land, og Landinfo har fått mange henvendelser om land som Syria, Irak, Afghanistan, Etiopia og Somalia, i tillegg til oppholdsrelaterte henvendelser om en rekke land. Vi er opptatt av at de interne omdisponeringene ikke går på bekostning av de øvrige porteføljene.

For en **kunnskapsbedrift** som Landinfo, og særlig for landrådgiverne, byr imidlertid omdisponeringer med endringer i landansvaret på spesielle utfordringer. Landrådgiverne er spesialister på sine land. De produserer rapporter av høy kvalitet, men gir også opplæring, holder foredrag, formidler landkunnskap i nemnd og – ikke minst – avgir sakkyndige vitnemål i retten. Disse oppgavene forutsetter dyp landfaglig kunnskap om relevante forhold i landene de har ansvar for, og det tar mye tid å bygge opp grundig kunnskap om nye land.

Landfaglig kompetansebygging er derfor høyt prioritert, og landrådgiverne deltar ikke bare i internasjonale nettverk med kolleger fra andre lands landkunnskapsenheter. I noen tilfeller deltar landrådgiverne også i internasjonale fagmøter, som konferansen European Conference on African Studies i Köln i mai/juni 2023, eller et internasjonalt fagseminar om Somalia i Nairobi i mai 2023. I tillegg bruker Landinfo ressurser på blant annet faglitteratur og forskningsartikler.

Samtidig som landrådgiverne er svært spesialiserte på sine land, må Landinfo være fleksible i tråd med endringer i brukernes behov. Dette så vi senest i forbindelse med brukernes økte behov for landkunnskap om Ukraina og Russland. Å bygge kunnskap om nye land forutsetter både fleksibilitet hos de aktuelle medarbeiderne og høy kompetanse på den landfaglige metoden, som informasjonsinnhenting, kilde- og informasjonsanalyse og intervjueteknikk. Metodeutviklingen har vi jobbet med kontinuerlig. Vi ser nå at grundig kunnskap om metodeverktøy, gjør det lettere å omstille seg til nye porteføljer, men også å besvare spørsmål om land som landrådgiverne ikke har like dyptgående kompetanse på. Landrådgiverne har i hovedsak best kunnskap om opprinnelsesland som genererer mange og ofte komplekse spørsmål. Ved henvendelser om andre land er landrådgivernes metodekunnskap spesielt viktig for å utarbeide en kvalitativt god besvarelse. Landinfos land- og metodefaglige kompetansebygging er også i 2024 ett av våre satsingsområder.

Informasjonsinnhentingsreiser er et helt sentralt verktøy for Landinfo. Hensikten med disse reisene er ikke bare innhenting av landinformasjon. De styrker også Landinfos kildenettverk i aktuelle land samt landrådgivernes landfaglige forståelse. Da er det krevende når Landinfo i noen tilfeller ikke kan gjennomføre reiser til viktige land, enten av sikkerhetshensyn eller fordi det aktuelle landet ikke innvilger visum til våre medarbeidere. I slike tilfeller forsøker vi å få tilgang til ny landinformasjon ved å oppsøke kunnskapsmiljøer i andre land. I tillegg har vi digitale kildemøter, som ofte gir verdifull informasjon, men ikke kan erstatte fysiske reiser. I denne rapporten beskriver vi noen informasjonsinnhentingsreiser gjennomført i 2023.

En forutsetning for slike reiser er at Landinfo har et godt system for **sikkerhet og beredskap**. Landrådgiverne skal være i stand til å håndtere sikkerhetsmessige utfordringer som kan oppstå under reiser. Dette ivaretar vi blant annet gjennom diverse sikkerhets- og førstehjelpskurs. I 2023 styrket vi også beredskapsarbeidet ved å integrere Landinfos beredskap i UDIs sikkerhetsstruktur og direktoratets operasjonelle krisestab. På denne måten blir Landinfos beredskapsarbeid mer robust og kompetent.

Samtidig foretar vi grundige risikovurderinger i forkant av alle reiser. Slik kan vi identifisere tiltak som reduserer risikoen for uønskede hendelser, eller eventuelt konkludere med at reisen – eller deler av reisen – ikke kan gjennomføres. Det vil alltid være en viss risiko knyttet til våre reiser, men ved hjelp av en metodeforankret og utprøvd sikkerhetsvurdering, sikkerhetstrening og vårt beredskapsopplegg, søker vi å redusere risikoen for delegasjonens liv og helse til et forsvarlig nivå.

Som kunnskapsbedrift følger Landinfo nøye med på utviklingen på feltet **kunstig intelligens – KI**. Det er liten tvil om at betydningen av KI for landkunnskapsarbeidet vil øke, både for innhenting og analyser av informasjon, men også i arbeidet med formidling av landkunnskap til brukerne og offentligheten. I 2023 hadde vi derfor et internseminar om KI. Videre opprettet vi en ressursgruppe som følger utviklingen på feltet, og tester nytten av ulike applikasjoner (mer om gruppens arbeid på side 28).

I 2024 er KI et viktig satsingsområde for Landinfos metodearbeid. Derfor utveksler vi også erfaringer med søsterenheter i andre land. I november 2023 fikk vi besøk fra vår kanadiske søsterenhet som var spesielt interessert i Landinfos arbeid med KI. Samtidig fortsetter KI å være et sentralt tema i internasjonale fora som Landinfo er del av. Både i EUs asylbyrå (European Union Agency for Asylum – EUAA), i Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugees (IGC) og i vårt nordiske samarbeid står erfaringsutveksling om bruken av KI i landkunnskapsarbeidet høyt på agendaen.

Hovedhensikten med alt vårt arbeid er å styrke Landinfos evne til å utføre vårt **samfunnsoppdrag**. Vi skal formidle relevant landkunnskap av høy kvalitet til brukerne i utlendingsforvaltningen. Derfor har vi kontakt med kjernebrukerne i vårt arbeid med prioritering av Landinfos informasjonsinnhentingsarbeid, og i noen tilfeller deltar representanter fra UDI og UNE på våre reiser. Videre inviterer vi ledere og saksbehandlere fra UDI, UNE og PU til en del av våre møter og seminarer. Dette gjør vi for å styrke vår forståelse av beslutningsfatternes behov.

Samtidig som vi er tett på brukerne, verner vi om **Landinfos faglige uavhengighet**. Vi er bevisste hva som er Landinfos rolle, og, ikke minst, hva som ligger utenfor vårt mandat. Å forvalte samfunnsoppdraget på en god måte, er et stort ansvar. Vi skal være oss bevisste dette ansvaret, og ikke minst tydelige i vår rolleutøvelse i ivaretagelsen av Landinfos faglige uavhengighet.

Hovedtall i 2023

49

responser

28

temanotater

852

e-postbesvarelser

142

foredrag

91

nemndmøter

66

rettssaker

2023 i tall

Landinfos kjernebrukere er Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Politiets utlendingsenhet (PU).

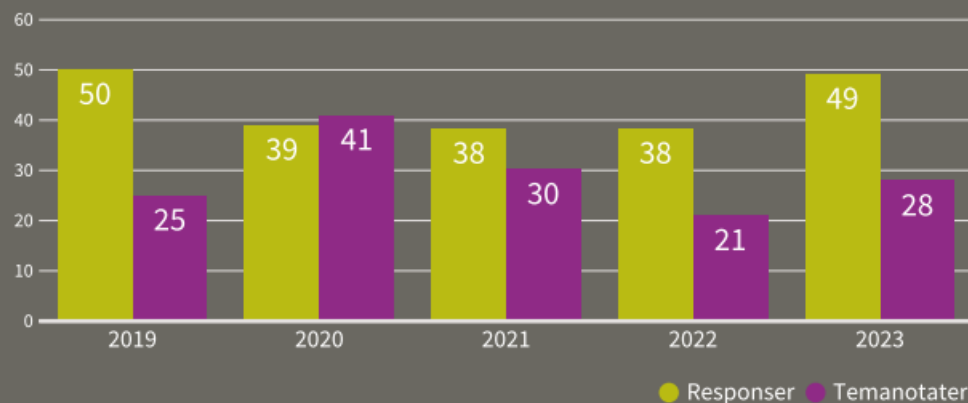
Deres etterspørsel etter våre tjenester påvirker i stor grad aktiviteten vår og produksjonen av temanotater og responser.

De fleste e-posthenvendelsene om landkunnskap får vi fra UDI og UNE. I tillegg svarer vi på spørsmål fra andre offentlige virksomheter, privatpersoner og advokater. Vårt internasjonale samarbeid med EUAA og europeiske søsterenheter genererer også en del e-postbesvarelser i løpet av et år.

Landrådgiverne legger frem landkunnskap i rettssaker og nemndmøter. Det stilles høye krav til dette, og vi jobber kontinuerlig med å forbedre oss. Landrådgiverne vitner ikke kun i utlendingssaker, men har også avgitt vitnemål i noen straffesaker.

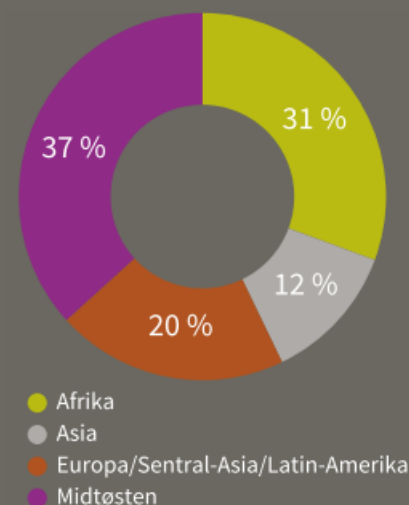
Foto: Landinfo

Responser og temanotater 2019–2023

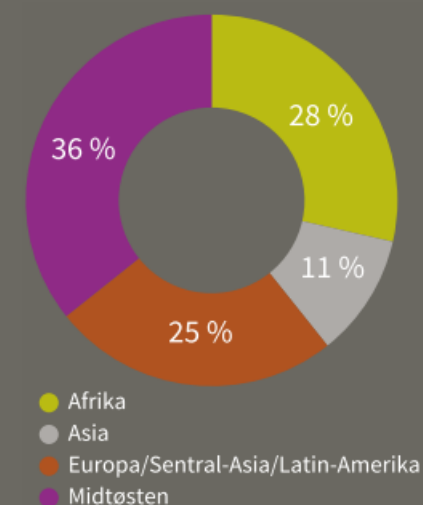

I 2023 økte både antall responser og temanotater sammenlignet med 2022.

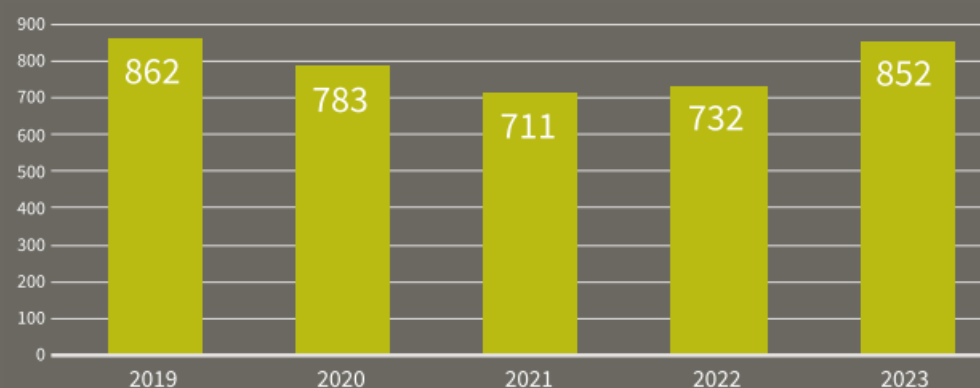
Responser 2023

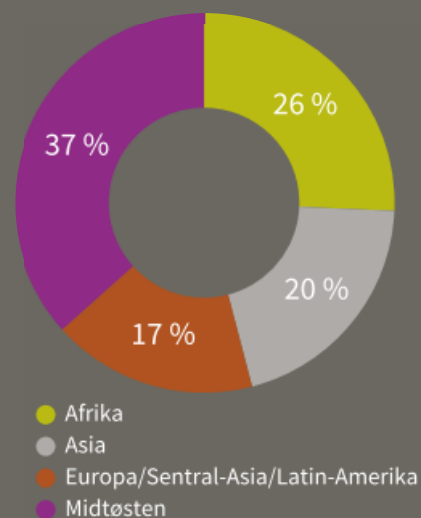
Temanotater 2023

E-postbesvarelser om landkunnskap 2019–2023

E-postbesvarelser om landkunnskap per desk 2023

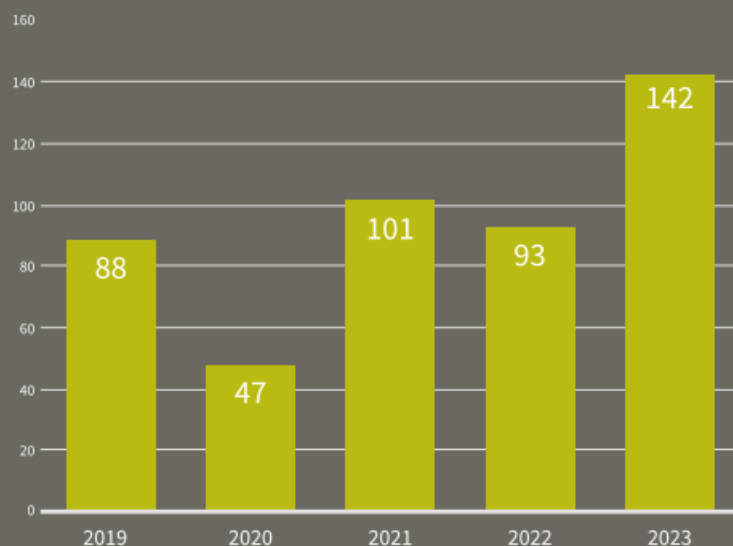
Sammenlignet med 2022, økte antallet e-postbesvarelser om landkunnskap i 2023. Midtøsten-desken besvarte flest henvendelser.

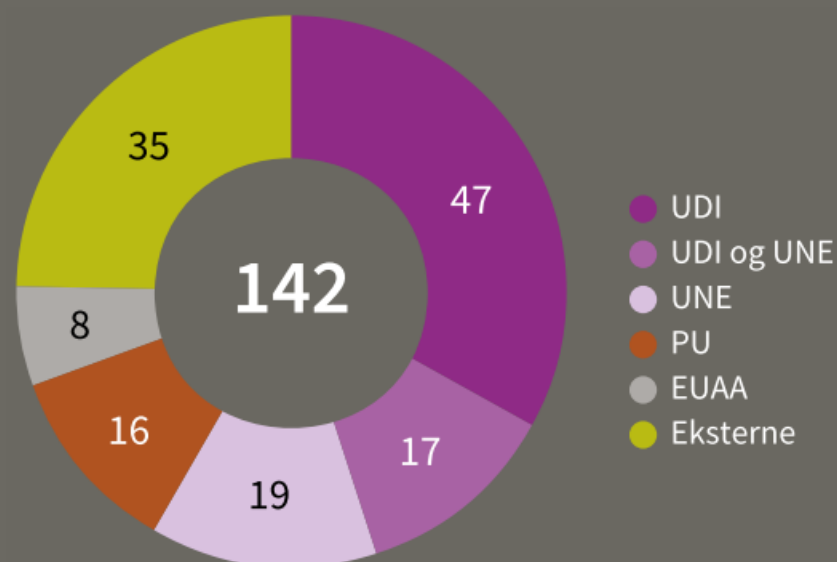
Muntlig formidling av landkunnskap 2023

Vi hadde en sterk økning i foredragsvirksomheten vår i 2023. De aller fleste foredragene ble holdt for kjernebrukerne i UDI, UNE og PU. Enkelte foredrag holdes for brukere fra både UDI og UNE, for eksempel dersom foredraget omhandler et land med få saker. Omtrent en fjerdedel av alle foredragene ble holdt for eksterne brukere eller i internasjonal sammenheng.

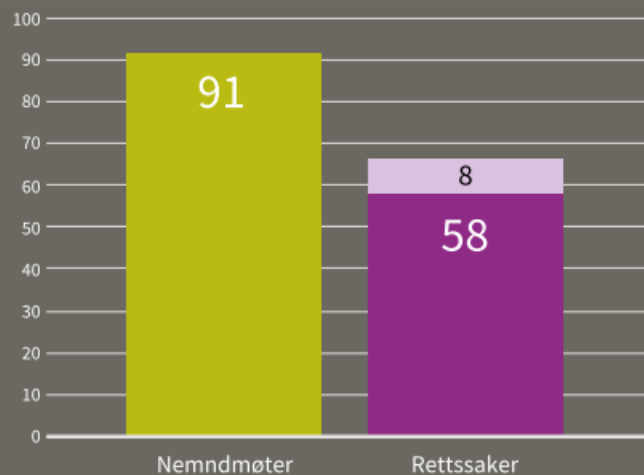
Foredrag 2019–2023

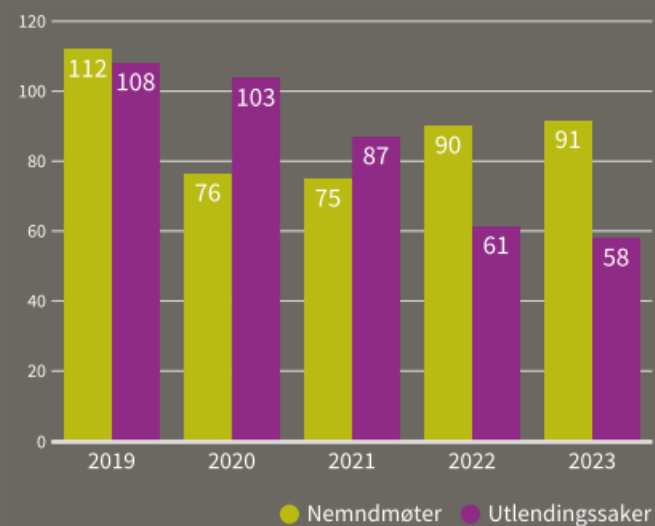
Foredrag 2023

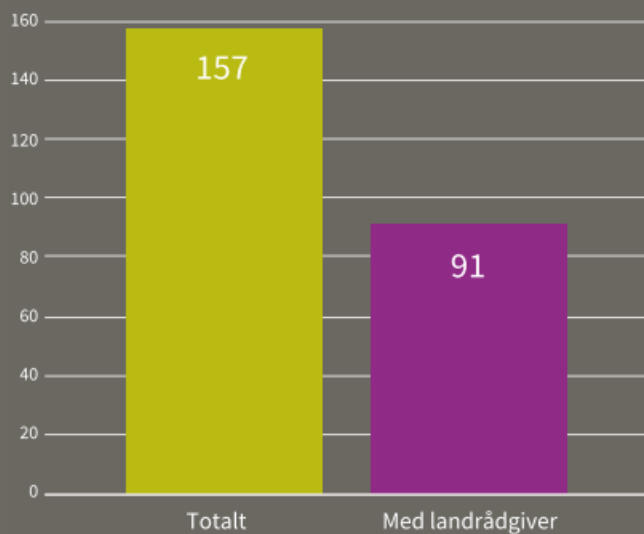
Landinfos sakkyndige vitnemål i rettssaker og landfaglig bistand i nemndmøter 2023

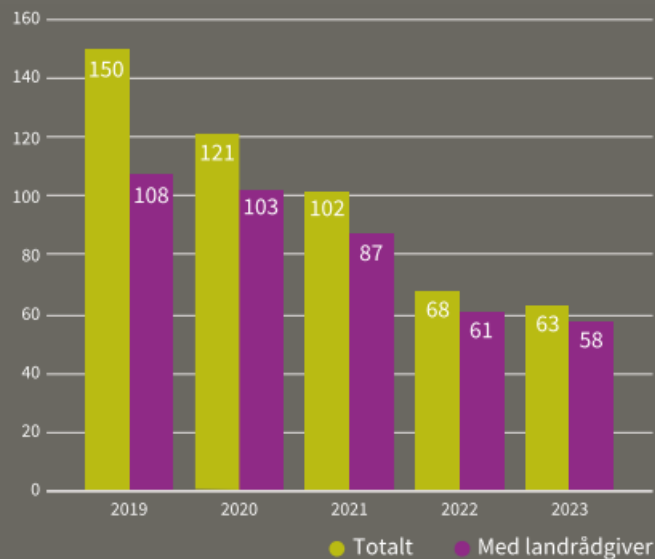
Landinfos sakkyndige vitnemål i rettssaker (utlendingssaker) og landfaglig bistand i nemndmøter 2019–2023

Nemndmøter i UNE med landrådgiver til stede 2023

Utlendingssaker i retten med landrådgiver til stede 2019–2023

I 2023 ble landrådgivere innkalt til 91 nemndmøter av UNE. Landrådgiverne avga sakkyndig vitnemål i totalt 66 rettssaker, hvorav 58 utlendingssaker. I 2023 vitnet landrådgiverne også i 8 straffesaker.

Afrika-desken: Informasjonsinnhentingsreise til Dire Dawa og Djibouti

Landinfo gjennomførte en informasjonsinnhentingsreise til Dire Dawa i Etiopia og Djibouti by i november 2023. Begge byene har en stor etnisk somalisk befolkning, tett sammenknyttet gjennom slektskapsbånd og andre sosioøkonomiske forhold. Bakgrunnen for reisen var at utlendingsforvaltningen behandler en rekke tilbakekallsaker, hvor spørsmål om forhold i Djibouti og Dire Dawa står sentralt.

Dire Dawa

Oppholdet vårt i Dire Dawa ble dessverre kortet ned til kun én dag. Vi fikk likevel stort utbytte av besøket. Grunnet pandemi og væpnet konflikt var dette første gang siden 2018 at Landinfo reiste utenfor Addis Abeba. Vi hadde på forhånd skaffet en lokal kontakt i det somaliske miljøet, som tilrettela møter med relevante kilder og ordnet annet praktisk. Vedkommende møtte oss på flyplassen ved ankomst tidlig om morgenen og var med oss hele dagen. Møtene fant sted ulike steder i Dire Dawa, og vi fikk dermed også anledning til å bli litt kjent i byen.

Selv om Dire Dawa er Etiopias nest største by, føltes den som en stor landsby i forhold til Addis Abeba. Byen fremstod som sjarmerende og trivelig, med en flerspråklig befolkning tilhørende ulike etniske grupper og religioner.

Gjennom den lokale kontakten vår fikk vi møte klanledere, lokale myndigheter og andre relevante kilder i det etnisk somaliske miljøet. Fordi den lokale kontakten var med oss hele dagen, fikk vi også mellom møtene anledning til å ta opp kulturelle og praktiske forhold, som det ikke alltid er så lett å diskutere i mer formelle settinger. Ett av aspektene som kom tydelig frem under oppholdet, er det tette båndet den etnisk somaliske befolkningen i byen har til etniske somaliere i Djibouti. Da vi om kvelden tok flyet tilbake til Addis Abeba, hadde vi ikke bare lært mye om det somaliske miljøet i Dire Dawa, men også etablert et kildenettverk.

Djibouti

Vi fløy videre fra Addis Abeba til Djibouti den påfølgende dagen. Landets strategiske beliggenhet ved innseilingen til Rødehavet, har gjort Djibouti til en viktig samarbeids-partner for mange regionale og globale stormakter. Frankrike, USA og Kina, i tillegg til flere andre stater, har anlagt militærbaser i landet. Det betydelige militære nærværet betyr at tilreisende blir møtt med en viss mistenksomhet, og bidrar til å gjøre informasjons-innhenting nokså utfordrende. Det er heller ikke alltid like lett å forklare Landinfos uavhengige rolle, da få andre land har en tilsvarende fagenhet for landkunnskap. Vi måtte følgelig trå varsomt.

Vi fikk dessverre ikke i stand møter med djiboutiske myndigheter, men møtte representanter for inter-nasjonale organisasjoner og andre relevante kilder. Djibouti er både sluttdestinasjon og transittland for migranter. Titusener ankommer landet årlig, men de fleste anser Djibouti som en mellomstasjon. Selv tilbrakte vi noen dager i Djibouti, som vi ikke hadde besøkt siden 2017. Vi hadde mange gode samtaler, som ga oss bedre innsikt i dokumentsituasjonen, det etnisk somaliske miljøet og sosioøkonomiske forhold, og fikk også sett oss litt rundt i de ulike bydelene i hovedstaden og omegn.

Kirke i Djibouti. Foto: Jørgen Aske

Asia-desken:

Landkunnskap med betydning for avklaringen av identitet og statsborgerskap Afghanistan/Pakistan

Mistanke om omfattende misbruk av asylinstituttet medførte at spørsmål knyttet til geografisk tilhørighet, etnisitet, nasjonalitet, tradisjoner/kulturell praksis og migrasjon i og ifra de nære områdene på begge sider av grensen mellom Afghanistan og Pakistan, la beslag på mye av Asia-deskens kapasitet i 2023.

Bakgrunnen for dette er at UDI i samarbeid med politiet og andre offentlige instanser, avdekket at et stort antall personer fra Pakistan hadde gitt uriktige opplysninger om identitet og statsborgerskap. Aktørene hadde slike forbindelser at det var nærliggende å karakterisere dem som organiserte nettverk. Alle sakene dreide seg om pashtunere eller etniske hazaraer. Nettverkene hadde klare fellestrekk med sakskomplekset omtalt som Quetta-/Hazara-saken på begynnelsen av 1990-tallet.

Afghanistan og Pakistan er skilt ved en svært porøs grense som skiller befolkningsgrupper med omfattende og sterke forbindelser. Durandlinjen, grensen mellom de to landene, markerer verken slektskapsmessige, kulturelle, etniske eller religiøse skillelinjer.

Dette i kombinasjon med at begge landene har store utfordringer knyttet til korrupsjon og forvaltning av identitetsopplysninger, medførte at Landinfo mottok mange spørsmål knyttet til tilhørighet, opprinnelse og avklaring av statsborgerskap.

Landinfo besøkte derfor Pakistan i november for å innhente informasjon om forhold knyttet til opphold og beskyttelse i Norge, for den pakistanske befolkningen og for grupper med ulik formell status med opprinnelse i eller tilknytning til Afghanistan. Vi var særlig interessert i grupper med utspring i provinsene Balochistan og Khyber Pakhtunkhwa, henholdsvis etniske hazaraer og pashtunere.

Tilgang på kilder og informasjon omkring nasjonalitetsavklaring, er krevende, men i samarbeid med den norske ambassaden i Islamabad hadde vi gode møter med kilder med relevant kunnskap. Vi møtte blant andre representanter fra akademia, presse og NGO-er med kompetanse på de to etniske gruppenes historie, kultur og aktuelle situasjon i de to provinsene. Likeledes møtte vi politikere, menneskerettsaktivister, advokater og myndighetsrepresentanter med kunnskap om juridiske rammebetingelser, implementering av lovverk og rettspraksis.

Informasjonsinnhentingsreisen bidro til økt kunnskap om, og forståelse for hvilke muligheter og begrensinger ulike indikatorer gir for å fastslå opprinnelse, tilhørighet og nasjonalitet i det aktuelle området. Det samme gjelder kunnskap om regelverk og rettspraksis, forvaltning av identitetsopplysninger og muligheter for å undersøke ulike typer informasjon i Pakistan.

De menneskerettslige og sikkerhetsmessige forholdene med særlig relevans for UDI og UNE, har ikke endret seg. Området som i denne sammenheng har vært viktigst, er Quetta i Balochistan og forholdene for hazarabefolkningen der, både gruppen med aner tilbake til hazaraene som ankom på slutten av 1800-tallet og dem som har ankommet etter 1980.

Funnene fra reisen har i all hovedsak blitt formidlet ved ulike presentasjoner og samtaler med dem som har arbeidet med problematikken, samt ved Landinfos deltagelse i nemndmøter og sakkyndige vitnemål i rettsaker.

Wazir Khan-moskeen, Lahore. Foto: Landinfo

Europa/Sentral-Asia/Latin-Amerika-desken: Informasjonsinnhentingsreise om forhold i Russland

I mars dro Landinfo på en reise til to tidligere Sovjetrepublikker for å innhente informasjon om menneskerettssituasjonen i Russland. Vi kan for tiden ikke reise til Russland og besøkte derfor land med mange russere i eksil. Ettersom kildene vi møtte ikke ønsket å bli identifisert i frykt for reaksjoner mot seg selv eller familiemedlemmer i Russland, har vi hverken identifisert landene eller kildene.

Et sentralt tema for reisen var situasjonen for personer som har unndratt seg mobilisering til krigen i Ukraina. I tillegg undersøkte vi menneskerettssituasjonen for dem som har kritisert krigen, og hva slags type kritikk som fører til hvilke straffereaksjoner. Tsjetsjenia var et annet tema, og vi intervjuet flere kilder om menneskerettssituasjonen og spesielt situasjonen for kvinner.

Kildene vi møtte, var russiske menneskerettsforkjempere, advokater og journalister samt diplomatkilder. De fleste hadde reist fra Russland kort tid etter at landet gikk til fullskala krig mot Ukraina. Kildene hadde dermed ikke vært lenge utenfor hjemlandet og jobbet fortsatt med de samme problemstillingene, i tett samarbeid med kolleger i Russland. Kildene beskrev arbeidssituasjonen som svært vanskelig, både å jobbe fra utlandet og den usikre situasjonen for familien i hjemlandet. Vi vurderte kildene som oppdaterte og troverdige.

Kildene bekreftet at innkallinger ble utstedt vilkårlig og at adskillige menn som aldri hadde gjennomført første-gangstjeneste, eller som hadde fritak, ble mobilisert. For å erstatte store tap i krigen, ble det i 2023 gjennomført såkalt skjult mobilisering mange steder i landet, og en massiv rekrutteringskampanje av frivillige kontrakt-soldater har pågått.

Vi intervjuet flere kilder om retursituasjonen til personer som hadde forlatt Russland i frykt for mobilisering. Ingen av dem kjente til pågrepser eller andre problemer ved retur. Kildene mente at de som hadde mottatt og undertegnet innkalling, men ikke møtt på det militære kommissariatet, i liten grad ble oppsøkt og/eller bøtelagt. De militære myndighetene var for opptatt med å mobilisere og klargjøre dem som hadde møtt opp, til at de fikk fulgt opp dem som ikke møtte. Kildene hadde heller ikke hørt om domfellelser av personer som mottok og undertegnet innkalling, reiste ut av landet, for så å returnere.

I mars 2022 ble de militære sensurlovene vedtatt. Disse lovene begrenser sterkt muligheten til å kritisere invasjonen og det russiske militærets handlinger i Ukraina. De aktuelle paragrafene er diffust formulert, og kildene opplyste at det er vanskelig å vite hvordan ulik type kritikk vil bli straffet. Det ble imidlertid påpekt en tendens til at mild kritikk, som plakater med «Nei til krig», straffes etter den administrative loven om forseelser med bøter, mens mer inngående kritikk av de russiske styrkenes handlinger i Ukraina, som ytringer om at de har begått krigsforbrytelser, straffes etter straffeloven med fengsel i flere år. Angiveri av kritikere har blitt mer vanlig, det samme gjelder antallet personer dømt in absentia.

På Landinfos spørsmål om Tsjetsjenia svarte kildene at det er få endringer der. Lederen Ramzan Kadyrov styrer fortsatt republikken med jernhånd og tillater ingen opposisjonell virksomhet eller kritikk.

Graffiti. Foto: Vibeke Kolderup

Midtøsten-desken: Informasjonsinnhentingsreise til Palestina

Landinfos landrådgiver gjennomførte en elleve dagers informasjonsinnhentingsreise til de palestinske områdene i februar/mars. Med på reisen var to saksbehandlere fra UDI og UNE.

Formålet var å undersøke sikkerhetsmessige, menneskerettslige og humanitære forhold. Det ble lagt særlig vekt på myndighetenes evne til å trygge befolkningen, behandling av regimekritikere og antatte kollaboratører, kvinners situasjon og tilstanden i helsevesenet. I tillegg undersøkte vi forhold knyttet til grensepasseringer til Egypt og Jordan. Landinfo var på en tilsvarende reise til Palestina høsten 2019.

Norges Representasjonskontor i Al Ram på Vestbredden bisto med tilrettelegging av møter og transport både i Gaza og på Vestbredden.

Det ble avholdt totalt 29 møter, hvorav 16 på Gazastripen, fire i Øst-Jerusalem og ni på Vestbredden. Blant kildene var lokale ikke-statlige organisasjoner, FN-institusjoner, politiske analytikere, helseaktører og palestinske grensemyndigheter. Det lot seg dessverre ikke gjøre å få møte med israelske grensemyndigheter.

Mange av kildene hadde Landinfo møtt flere ganger tidligere, mens noen var nye. Å opprettholde kontakt med kilder over tid, er nyttig for å styrke eksisterende nettverk. Kildenes kjennskap til Landinfo og våre behov gir dessuten et godt grunnlag for gode og relevante samtaler. På samme tid var det viktig å møte nye kilder for å utvide nettverket og innhente nye perspektiver.

Etter en kort natt i Jerusalem, ble delegasjonen hentet av en bil fra Representasjonskontoret for avreise til Gazastripen. Innreisetillatelsen fra israelske myndigheter hadde kommet kvelden i forveien. Kontrollen inn til Gaza gikk fint, og vi rakk vårt første møte med ledelsen ved Gaza Community Mental Health Programme. Her fikk vi en inngående beskrivelse av hvordan utbredt fattigdom, skyhøy arbeidsledighet og gjentatte krigshandlinger over flere år har påvirket befolkningens psykiske helse. Programmets egne studier viser at to tredjedeler av befolkningen lider av depresjon og angst, mens halvparten har somatiske symptomer. Barn og unge er spesielt påvirket av de vedvarende vanskelige forholdene. Helsesektoren hadde allerede på dette tidspunktet store mangler, og var ikke i stand til å behandle de kritiske tilfellene.

I henhold til ledelsen ved Gazastripens største sykehus, Shifa, har helsetjenesten store mangler med hensyn til bemanning, utstyr og medisiner. Det er fortsatt forbudt å innføre varer som i utgangspunktet er til sivil bruk, men som israelske myndigheter mener også kan benyttes til militære formål, noe som hindrer import av essensielle deler til reparasjon av viktig utstyr. Kronisk elektrisitetsmangel har også alvorlige konsekvenser for sykehusdriften, fordi mye utstyr, som kuvøser til premature barn, krever kontinuerlig tilgang på strøm.

På tross av utbredt fattigdom og skyhøy arbeidsledighet, var humanitære aktører opptatt av å formidle at Gaza først og fremst trenger opphør av israelsk okkupasjon og hjelp til økonomisk utvikling, snarere enn humanitær bistand. Før stengningsregimet første gang ble innført i 2000, hadde Gaza en betydelig industri og eksport. Streng restriksjoner på persontrafikk og vareeksport har siden lagt det meste av industrien død.

Selv om grensen mot Egypt har vært åpen siden februar 2021, er det likevel kun et begrenset antall personer som får reise ut, med mindre man betaler flere hundre dollar for koordinering gjennom kommersielle aktører. Det har de færreste råd til.

Politiske analytikere pekte på at Hamas, på tross av manglende popularitet, fortsatt styrte Gaza uten reell opposisjon. Regimekritikere som ikke lar seg stoppe av advarsler, risikerer straff og mishandling. De som likevel,

Den hellige høyden, Jerusalem. Foto: Gro Hasselknippe

ifølge kildene, i størst grad risikerer forfølgelse og tortur av Hamas, er kollaboratører, det vil si personer som deler sensitiv informasjon med sikkerhetsmyndighetene i Ramallah eller Israel.

Etter tre dager på Gaza, reiste delegasjonen tilbake til Øst-Jerusalem, som var base for resten av oppholdet. Våre internasjonale møtepartnere holder til der, mens de lokale kildene befinner seg inne på palestinsk-kontrollert område på Vestbredden. Mange møter ble avholdt i Ramallah, mens møtet med palestinske grensemyndigheter fant sted i Jeriko.

Vestbredden var i stor grad preget av en forverret sikkerhetssituasjon. Manglende tillit til de palestinske selvstyremyndighetene, PA, som mange mener bistår Israel sikkerhetspolitisk, har ført til etablering av nye væpnede grupper i de palestinske områdene. Dette har ledet til en sterk økning i konfliktrelaterte hendelser, fremfor alt i Jenin og Nablus. FN-kilder var svært bekymret for utviklingen og israelske styrkers overdrevne maktbruk, som i stor grad rammer sivile og sivil infrastruktur. Men også andre steder på Vestbredden, inkludert i Øst-Jerusalem, har volden eskalert. FN uttrykte videre stor bekymring for Israels bruk av kollektiv avstraffelse.

Situasjonen for politiske opponenter og menneskerettsaktivister er ikke særlig bedre i områdene styrt av PA enn i Gaza. Uttalte kritikere av presidenten og PAs styresett risikerer også der arrestasjon og mishandling i varetekt. Få blir riktignok dømt, men behandlingen de utsettes for, er grov og, ifølge flere kilder, ment å virke preventivt, det vil si stilne kritikk.

Helsevesenet på Vestbredden er noe bedre stilt enn i Gaza, men også her er det enorme utfordringer, da sektoren er dårlig organisert og mangler ressurser. Mange av de beste spesialistsykehusene befinner seg i Øst-Jerusalem, og tilgang dit krever israelsk tillatelse, hvilket er uforutsigbart om man får.

Situasjonen for kvinner har ifølge kildene vi møtte, utviklet seg i negativ retning de siste årene. Vold i hjemmet øker, men voldsutøverne risikerer sjelden straff. Klimaet for kvinneaktivister blir stadig dårligere, og mange sjikaneres og mottar trusler, særlig i sosiale medier. Internasjonale konvensjoner som fremmer kvinners rettigheter, vedtatt av PA, motarbeides, og sterke konservative krefter hevder at de er i motstrid med palestinsk kultur.

Oppholdet i Palestina bekreftet forestillingen om en fastlåst intern splid mellom styresmaktene på Gazastripen og Vestbredden. Begge parter slår hardt ned på regimekritikk. Hamas har med sin autoritære lederstil klart å sikre intern ro og orden på Gaza, mens PA har vært ute av stand til å hindre oppblomstring av væpnet motstand mot Israel og israelske styrkers kraftige reaksjoner på dette. Den israelske regjeringens støtte til israelske bosettere på Vestbredden har i tillegg bidratt til økt bosettervold i palestinske landsbyer. Kildene var samstemte i at stabiliteten på Gazastripen var skjør. Flere antydte at en ytterligere forverring av situasjonen på Vestbredden, særlig israelsk aggresjon i tilknytning til Al Aqsa-moskeen i Jerusalem, ville kunne lede til en ny krig mellom Hamas og Israel. Ingen av kildene uttrykte imidlertid at de så for seg et Hamas-angrep i en slik skala som de gjennomførte 7. oktober.

Landinfo i retten

En av landrådgivernes viktigste oppgaver er å være sakkyndig vitne i saker som er til behandling i domstolene. Landrådgiverne blir vanligvis innkalt som vitne etter anmodning fra statens prosessfullmektig, men det finnes også eksempler på at landrådgiverne innkalles som sakkyndig vitne etter anmodning fra saksøkers prosessfullmektig.

I 2022 og 2023 var landrådgiverne sakkyndig vitne i henholdsvis 69 og 66 rettssaker. De fleste av sakene var utlendingssaker (beskyttelses-, oppholds-, utvisnings- og tilbakekallsaker), men landrådgiverne har også vitnet i straffesaker.

Et sakkyndig vitne uttaler seg om spørsmål hun eller han har spesiell fagkunnskap om. Landrådgivernes oppgave i rettsforhandlingene er å opplyse retten om landkunnskapsfaglige forhold. Landinfos mandat og rolle innebærer at landrådgiverne ikke tar del i saksbehandlingen. Dette medfører blant annet at landrådgiveren ikke skal vurdere saksøkers troverdighet og beskyttelsesbehov, eller uttrykke sin mening om utfallet i saken.

Før rettsforhandlingene er det vanlig at landrådgiver har et formøte med statens prosessfullmektig, med gjennomgang av hvilke temaer landrådgiveren skal forklare seg om, samt praktiske forhold knyttet til saken. For å sikre likebehandling av partene, kan Landinfo også åpne for en samtale med saksøkers prosessfullmektig om relevant landinformasjon før rettsforhandlingene.

I rettsforhandlingene mottar landrådgiver en formaning fra rettens administrator om å forklare seg sannferdig og fullstendig, og avlegger en forsikring om dette. Plikten til å gi en fullstendig forklaring innebærer at landrådgiveren skal belyse alle relevante forhold i saken. Dette kan medføre at landrådgiver forklarer seg om forhold av eget tiltak, uten å ha blitt stilt konkrete spørsmål av retten.

Landrådgiver opplyser retten om egen bakgrunn og Landinfos rolle og mandat. Deretter legger landrådgiver frem relevant landkunnskap. Forklaringen kan omhandle et vidt spekter av temaer, som sikkerhetsforhold i et land eller område, menneskerettslig situasjon, kulturelle forhold eller andre landkunnskapsforhold som retten ønsker informasjon om. Det er også vanlig at retten ber landrådgiver foreta en vurdering av kildesituasjonen for det aktuelle landet eller området, og forklare hvordan Landinfo innhenter informasjon og hvordan informasjonen vektes og vurderes. Landrådgiveren svarer på spørsmål fra begge parter i saken.

Landinfo har viet to av sine internseminarer til dette temaet, og har invitert personer med kunnskap om sakkyndigrollen til innledning og diskusjon. Vi har også utarbeidet interne retningslinjer for landrådgivernes rolle i retten.

Soloppgang ved Inya Lake, Yangon. Foto: Eli Melby

Landinfos internasjonale samarbeid

Landinfo har et bredt spekter av samarbeidspartnere og kontakter i andre land. Et sentralt tilknytningspunkt for Landinfos internasjonale arbeid er **Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugees** (IGC), det eneste internasjonale forumet der våre søsterenheter fra Storbritannia, Canada, USA, Australia og New Zealand er med.

Et viktig mål for samarbeidet under IGCs paraply er å legge til rette for diskusjoner om metodeutvikling og organisering av kunnskapsformidling. I tillegg tilrettelegger IGC fagmøter om land uten internasjonalt samarbeid i andre fora. For eksempel holdt Landinfo foredrag om vår informasjonsinnhentingsreise til Venezuela og Colombia under en workshop om landene.

Norge er en sentral aktør i IGC-arbeidet og var et av de første landene organisasjonens nye direktør, Molly Groom, besøkte i januar. I tillegg til møter med blant annet Justis- og beredskapsdepartementet, Utenriksdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og UDIs direktør, besøkte Groom Landinfo for å bli orientert om vårt arbeid. Vi er i kontinuerlig dialog med IGC og ønsker å videreføre og styrke dette samarbeidet.

På europeisk plan er **EUs asylbyrå, (European Union Agency for Asylum – EUAA)** den sentrale aktøren for samarbeidet mellom de europeiske landkunnskapsenhetene. Samarbeidet foregår i hovedsak i to typer nettverk, et strategisk og koordinerende nettverk på ledernivå og en rekke faglige nettverk på landrådgivernivå (**Country specialist networks** (CSN)). CSN er arenaer for diskusjon og informasjonsutveksling mellom landrådgiverne, og de fleste CSN møtes cirka én gang i året. Landinfo opplever arbeidet som svært nyttig, særlig som arena til faglige diskusjoner med europeiske landrådgiverkolleger og eksterne eksperter.

Etter at EUAA åpnet for nettverksmøter utenfor organisasjonens hovedsete i Malta, har det blitt avholdt CSN-møter om Ukraina og Russland i Paris, om Iran i Helsinki og om Syria i Nürnberg. Årets siste nettverksmøte om Somalia foregikk i Oslo i månedsskiftet november/desember, på invitasjon fra Landinfo.

Gjennom **Medical Country of origin information** (MedCOI), som er del av EUAAs Asylum Knowledge Centre, spiller EUAA en sentral rolle i innhenting av helse-relatert landinformasjon fra aktuelle land. Side 24–25 beskriver hvordan Landinfo innhenter og videreformidler informasjon fra MedCOI til bruk i saks-behandlingen i UDI og UNE.

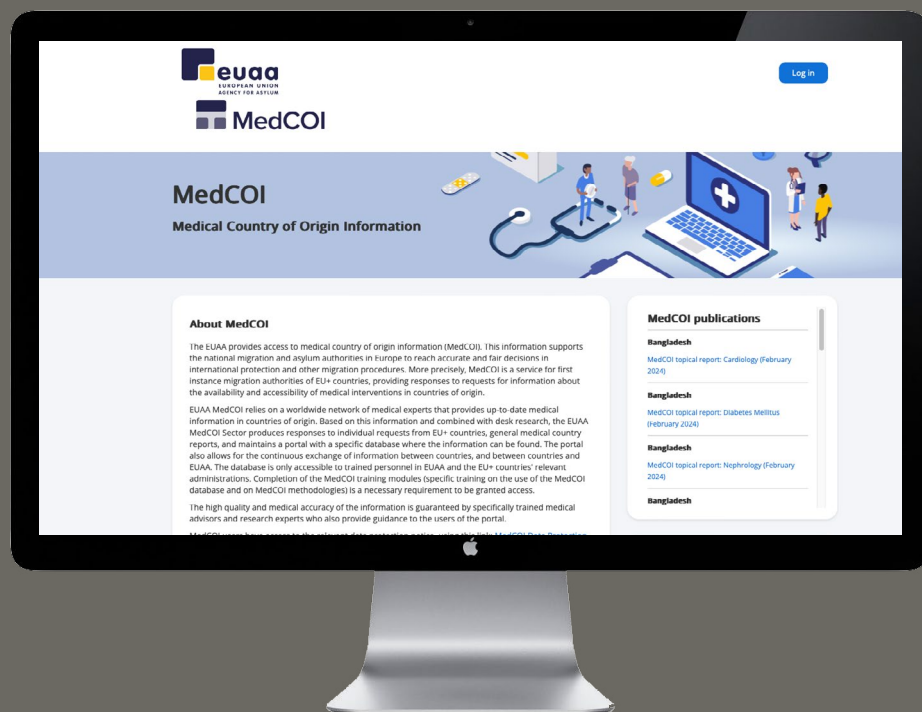
I tillegg til disse internasjonale foraene, samarbeider vi tett med flere av våre europeiske og nordiske søster-enheter, for eksempel gjennom fagmøter om Afghanistan i København eller om Irak i Helsinki. Vi ønsker å videreføre og styrke det **nordiske samarbeidet** også i 2024, blant annet ved å legge til rette for et møte med lederne for de nordiske landkunnskapsenheterne i Oslo.

Landinfo formidler også kunnskap og erfaringer til nye landkunnskapsenheter. Innenfor rammen av en avtale mellom UDI og rumenske utlendingsenheter – Romanian General Inspectorate for Immigration (GII) – la vi i 2023 til rette for flere **studiebesøk for våre rumenske kolleger**. På side 26 informerer vi nærmere om dette samarbeidet.

Landinfos internasjonale samarbeid foregår altså på flere plan, med ulike aktører og ulik tematikk. Fellesnevneren for alle våre internasjonale aktiviteter er at de styrker kunnskapen om utviklingen på landkunnskapsfeltet internasjonalt – både landkunnskapsmessig og metode-faglig. På denne måten er det internasjonale arbeidet en viktig del av Landinfos faglige utvikling.

Foto: Landinfo

European Asylum Agency Medical Country of Origin Information EUAA MedCOI

EUAA MedCOI (European Asylum Agency Medical Country of Origin Information) er en viktig ressurs som gir Landinfo tilgang til helseinformasjon fra søkeres opprinnelsesland.

MedCOI består av en nettportal og en database. Databasen og rapportene i basen gir et grundig og oppdatert innblikk i helseforholdene i ulike land. MedCOI er en tjeneste for migrasjonsmyndigheter i EUs medlemsland, Norge og Sveits, og gir svar på forespørsler om tilgjengelig helsetilbud og medisiner i opprinnelseslandene.

MedCOI-basen inneholder informasjon om ulike helseaspekter, inkludert tilgjengelighet på helsetjenester, kvaliteten på helsevesenet og om medisiner og medisinske behandlinger er tilgjengelig i opprinnelseslandet. Man kan også finne informasjon om sosiale stønader og andre ordninger som kan være relevante for tilgang på medisinsk behandling. MedCOI skriver i tillegg rapporter fra informasjonsinnhentingsreiser og andre rapporter om helserelaterte temaer.

Det er kun opplært personell i EUAA og migrasjonsmyndighetene i EU-land, Norge og Sveits som kan benytte databasen, samt henvende seg til MedCOI for å be dem innhente informasjon fra opprinnelsesland.

Landinfo henvender seg til MedCOI på vegne av saksbehandlere i UDI og UNE. Vi supplerer svaret fra MedCOI med annen relevant landkunnskap der det er nødvendig.

MedCOI gir et omfattende bilde av helsesituasjonen i et gitt land, noe som er avgjørende for å forstå konteksten av søkerens eventuelle helseutfordringer. De generelle helse-rapportene fra MedCOI er tilgjengelig for saksbehandlerne i utlendingsforvaltningen via Landdatabasen.

Siden 2012 har en rekke EU-land samt Norge og Sveits benyttet tjenestene til MedCOI. På vegne av norsk utlendingsforvaltning er det Landinfo som siden oppstarten har innhentet helseinformasjon gjennom MedCOI.

Foto: Landinfo

Kilder og metode

MedCOI benytter et verdensomspennende nettverk av medisinske eksperter som gir oppdatert og konsis medisinsk informasjon. Disse fagpersonene i opprinnelseslandene er engasjert av EUAA. De lokale ekspertene gjennomgår en intern utvelgelse, og kvaliteten på informasjonen de gir, vurderes kontinuerlig. I tillegg benytter MedCOI generelle, åpne COI-kilder som internasjonale og ikke-statlige organisasjoner, statlige kilder, akademiske rapporter og nyhetsmedier. Informasjonsinnhenting og utformingen av rapportene utføres i samsvar med EUAA Country of Origin Information (COI) Report Methodology fra 2023. EUAA foretar både intern og ekstern kvalitetssikring av rapportene.

Samlet sett gir MedCOI en viktig plattform for å styrke Landinfos analyser og vurderinger av helseforholdene i opprinnelseslandene. Denne ressursen muliggjør en mer presis og informert tilnærming til medisinsk landinformasjon i utlendingsforvaltningen.

Samarbeidsprosjekt med rumenske utlendingsmyndigheter

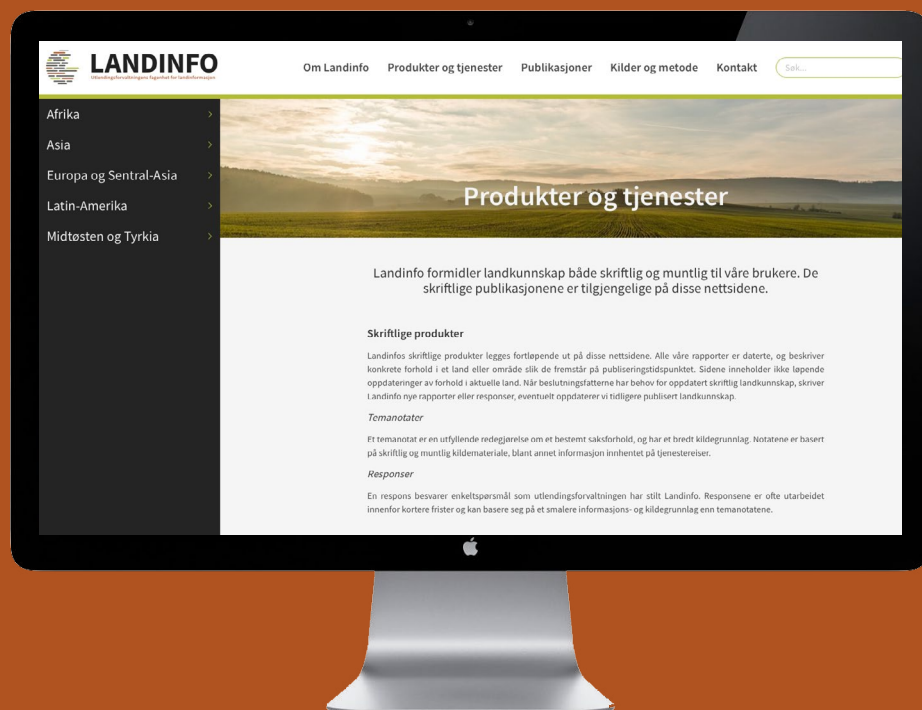
Norsk utlendingsforvaltning etablerte i 2019 et bilateralt samarbeid med rumenske utlendingsmyndigheter. Under det EØS-finansierte *Norwegian Financial Mechanism 2014–2020* (Norway Grants) bistår blant annet UDI, PU, Landinfo og Nasjonalt ID-senter rumenerne med ekspertise på ulike deler av asyl- og innvandringsfeltet. I denne sammenheng var Landinfo i mars og september vertskap for kolleger fra landkunnskapsenheten til Romanias General Inspectorate for Immigration.

Studiebesøkene i Landinfos lokaler var organisert innenfor rammen av partnerskapsavtalen fra 2019. I avtalen forpliktet Landinfo seg til å bistå våre rumenske kolleger med praktisk og konkret opplæring på landkunnskapsfeltet.

I løpet av de seks studiedagene ble det satt søkelys på ulike landkunnskapsprodukter, skriftlig og muntlig formidling av landkunnskap, ekspertvitneforklaringer og bruk av podkaster og andre digitale medier. Vi delte erfaringer om kvalitetssikring og fagfellevurdering av landkunnskap.

Noen av våre landrådgivere orienterte også de rumenske kollegene om sikkerhetsrutiner ved informasjonsinnhentingsreiser og hvordan Landinfo håndterer kilde-nettverk og innhenter informasjon i konfliktområder.

Landinfos formidlingskanaler

Landinfo.no

På nettsidene våre publiserer Landinfo egenproduserte notater og responser for offentligheten. Portalen inneholder i overkant av 1000 publikasjoner fordelt på cirka 90 land. Hensikten med nettsiden er ikke å gi et komplett og oppdatert bilde av situasjonen i disse landene, men å gi offentligheten innblikk i Landinfos notater og responser skrevet på bestilling fra kjernebrukerne. En gjennomsnittlig uke har nettstedet omtrent 1000 besøkende, som ser på cirka 2000 sider og laster ned rundt 600 rapporter.

Landdatabasen

Landdatabasen er utlendingsforvaltningens interne portal for landkunnskap, hvor Landinfo publiserer både egne publikasjoner og informasjon fra et bredt utvalg av kilder. Alle publikasjonene er utvalgt etter strenge kildekritiske prinsipper. Formålet er å tilgjengeliggjøre kvalitetssikret landkunnskap nødvendig for saksbehandlingen i utlendingssaker. I tillegg til UDI og UNE har politiet, UD, Nasjonalt ID-senter, Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og enkelte andre myndighetsorganer, samt et utvalg europeiske kolleger, tilgang. Drøyt 100 land er dekket i basen. Landdatabasens innhold oppdateres jevnlig, og eldre innhold saneres årlig. I løpet av en gjennomsnittlig arbeidsuke besøker omtrent 250 brukere Landdatabasen. Disse genererer omtrent 1000 sidevisninger, og laster oftest ned mellom 100 og 150 rapporter.

Podkast

Som et supplement til de skriftlige produktene produserer Landinfo landkunnskap i nye, digitale formater. Siden 2021 har vi laget podkasten Landaktuelt, hvor landrådgiverne snakker om aktuelle forhold i flyktningers og migranternes opprinnelsesland. I 2023 publiserte vi fem episoder, med temaer fra Ukraina, Venezuela, Colombia, Sudan og golfmonarkiene.

Strømming av foredrag og opplæring

En rekke av Landinfos foredrag og opplæringer strømmes, slik at brukere som ikke har anledning til å komme til våre lokaler, kan følge foredragene direkte. Opptak av strømmingen publiseres i etterkant via Landdatabasen. De fleste av sendingene er ment for inviterte deltakere, men enkelte er også åpne for offentligheten.

OSINT

Landinfo har opprettet en OSINT (Open Source Intelligence)-gruppe, som holder seg oppdatert på feltet og bistår kollegiet ved behov. Begrepet dekker teknikker som søk i sosiale medier, geolokasjon, avansert søke-metodikk, bilde- og videosøk og -verifikasjon.

KI

Kunstig intelligens og store språkmodeller/LLM (Large Language Model) er på kort tid blitt sentrale temaer for en kunnskapsenhet som Landinfo. Landinfos KI-gruppe jobber med hvordan Landinfo kan nyttiggjøre seg KI. Gruppen skal skaffe seg oversikt over feltet og

- Avgjøre hva som relevant og dekker Landinfos behov
- Videreformidle sentrale læringspunkter til kollegiet
- Utarbeide utkast til retningslinjer
- Implementere teknologi der det er behov og rom for dette
- Fokuserer på sikkerhet og personvern

Gruppen tester ut eksisterende verktøy med et sett av relevante problemstillinger. Stringent, komparativ testing vil gi oss oversikt over hvilke verktøy og metoder som kan effektivisere arbeidet med oppgaver som research, analyse og dokumentbehandling. Vi ser også på muligheten for å implementere semantisk søk i Landdatabasen.

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Fredrik Selmers vei 6

Postboks 2098 Vika

N-0125 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Design: Miksmaster as · www.miksmaster.no

© Landinfo 2024